

De vreemde hersenkronkel van Lies Dal Culie

Het dagboek van Lies

Maak kennis met Lies Dal Culie. Ze heeft een vreemde hersenkronkel in haar hersenen waardoor ze net iets anders schrijft dan de meesten onder ons. Lees het volgende dagboekfragment maar eens.

Liefste dagboek,

Vandaag was het de verjaardag van mijn mama! Daarom bakte ik de appelsiencake die ze zo graag eet. Maar het liep mis. Ik had de cake negen uur in de oven laten staan. Dat was zeven uur te lang! De cake had veel weg van de bakstichten van ons huis. Waarom haal ik toch ook altijd cijfers door elkaar... Dus ja, ik begon dan maar helemaal opnieuw. Ik woog alle ingrediënten af, klutste zeven eieren, smolt de boter, ... Ik deed er zelfs aan om de bloem te vier en om twee koffielepels driete toe te voegen die zorgt voor de speciale smaak van deze cake. Toen het beslag helemaal klaar was, ging de cake in de oven. Na acht uur in de oven op stand drie, was de cake klaar. Deze keer was hij wel perfect! Het was echt acht preilige cake! Ik was zo blij dat ik het zelfs getient heb naar de buitenwereld: "Helemaal klaar om de verjaardag van mijn mama te zevenen!" schreef ik.

*Groetjes
Lies*

Zoek uit wat die vreemde hersenkronkel van Lies precies inhoudt en wat er hierdoor aan de hand is met de tekst. Probeer dit dagboekfragment te "vertalen" naar normaal Nederlands. Je kan het werkblad gebruiken om het dagboekfragment van Lies te ontcijferen.

Wanneer je denkt de kronkel van Lies volledig doorgrond te hebben, kan je nakijken of dit ook echt zo is. Dit doe je door een rekensom te maken. Op die manier kan je checken of je het raadsel correct hebt opgelost zonder de pret te bederven wanneer het antwoord nog niet helemaal juist is.

De rekensom gaat als volgt: Vermenigvuldig de stand van de oven met het aantal gebruikte eieren. Trek van dit getal het aantal gebruikte koffielepels "driete" af. Vermenigvuldig dit getal met het aantal uren dat de cake de eerste keer in de oven stond. Trek hier het aantal woorden van af dat je in deze tekst hebt moeten ontcijferen. Geef de oplossing van je rekensom door aan je leerkracht. Hij of zij zal jou vertellen of je het raadsel volledig ontcijferd hebt. Als dat nog niet het geval is, moet je nog wat verder zoeken. Heb je de volledige tekst nauwkeurig gelezen?

Maak je eigen raadsel

Maak nu zelf een vergelijkbaar raadsel die enkele van jouw klasgenoten hierna ook zullen moeten ontcijferen. Uiteraard is het niet de bedoeling dat jouw raadsel op volledig dezelfde manier in elkaar steekt als dat van Lies. Dat zou het de leerlingen uit jouw klas namelijk veel te gemakkelijk maken. Doe ook je best om zo creatief mogelijk uit de hoek te komen. Klaar? Kijk je raadsel dan zeker eerst heel erg goed na om er zeker van te zijn dat er geen fouten meer in zitten. Typ je tekst vervolgens netjes uit of schrijf het met je beste geschrift over. Hierna mag je het laten oplossen door een andere leerling uit je klas die van taalraadsels houdt. Veel plezier!

Wat heb je uit deze opdracht geleerd?

Hebben andere leerlingen in jouw klas dezelfde oefening gemaakt? Bespreek dan met elkaar en met je leerkracht hoe jullie te werk zijn gegaan om jullie eigen raadsel te maken. Is er een raadsel wat volgens jullie wel erg goed gelukt is? Probeer er dan samen achter te komen waaraan dit zou kunnen liggen. Welke tips zou je vervolgens aan andere leerlingen kunnen geven die deze opdracht ook zouden moeten uitvoeren? En voor welke valkuilen waarschuwen jullie hen best?

Wat heb jij geleerd tijdens het maken van deze opdracht dat je in de toekomst opnieuw kan gebruiken in de klas of ergens anders?

Werkblad

Liefste dagboek,

Vandaag was het de verjaardag van mijn mama! Daarom bakte ik de appelsienecake die ze zo graag eet. Maar het liep mis. Ik had de cake negen uur in de oven laten staan. Dat was zeven uur te lang! De cake had veel weg van de bakstichten van ons huis. Waarom haal ik toch ook altijd cijfers door elkaar... Dus ja, ik begon dan maar helemaal opnieuw. Ik woog alle ingrediënten af, klutste zeven eieren, smolt de boter, ... Ik deed er zelfs aan om de bloem te vier en om twee koffielepels driete toe te voegen die zorgt voor de speciale smaak van deze cake. Toen het beslag helemaal klaar was, ging de cake in de oven. Na acht uur in de oven op stand drie, was de cake klaar. Deze keer was hij wel perfect! Het was echt acht preilige cake! Ik was zo blij dat ik het zelfs getient heb naar de buitenwereld: "Helemaal klaar om de verjaardag van mijn mama te zevenen!" schreef ik.

Groetjes

Lies

Oplossing en aanwijzingen voor de leerkracht:

Oplossing raadsel

Hieronder vind je de “vertaling” van het dagboekfragment:

Liefste dagboek,

*Vandaag was het de verjaardag van mijn mama! Daarom bakte ik de appelsienecake die ze zo graag eet. Maar het liep mis. Ik had de cake **vijf** uur in de oven laten staan. Dat was **vier** uur te lang! De cake had veel weg van de **bakstenen** van ons huis. Waarom haal ik toch ook altijd cijfers door elkaar... Dus ja, ik begon dan maar helemaal opnieuw. Ik woog alle ingrediënten af, klutste **vier** eieren, smolt de boter, ... Ik **dacht** er zelfs aan om de bloem te **zeven** en om **tien** koffielepels **zeste** toe te voegen die zorgt voor de speciale smaak van deze cake. Toen het beslag helemaal klaar was, ging de cake in de oven. Na **een** uur in de oven op stand **zes**, was de cake klaar. Deze keer was hij wel perfect! Het was echt **een prachtige** cake! Ik was zo blij dat ik het zelfs **getweet** heb naar de buitenwereld: “Helemaal klaar om de verjaardag van mijn mama te **vieren!**” schreef ik.*

Groetjes

Lies

Het komt er op neer dat in het raadsel al de cijfers die in een bepaald woord verstopt zaten of gewoon cijfers op zich vervangen zijn door een ander cijfer. Dit gebeurt telkens op een zelfde manier, namelijk:

- negen werd vervangen door vijf en omgekeerd
- zeven werd vervangen door vier en omgekeerd
- acht werd vervangen door een en omgekeerd
- zes werd vervangen door drie en omgekeerd
- twee werd vervangen door tien en omgekeerd

Aanwijzingen voor de leerkracht om de leerlingen te ondersteunen

bij het ontcijferen van het raadsel:

- Gun je leerlingen de tijd om dit raadsel op te lossen. Bij sommigen zal het misschien snel gaan, bij anderen mogelijk wat langzamer. Dat is niet erg, integendeel: eigenlijk hopen we hierop want dat wilt zeggen dat de leerling in de leerkuil zit. Help dus niet te snel!
- Merk je dat het tijd wordt om een tip te geven? Hieronder vind je enkele aanwijzingen die je aan je leerlingen kan geven. Geef niet alle tips in één keer!
 - Er zit een aanwijzing verscholen in de naam van Lies en ook in de dagboektekst zelf over waar je op moet letten om het raadsel te ontcijferen (Lies Dal Culie staat voor dyscalculie en ook in de tekst staat beschreven dat Lies nogal eens cijfers omwisselt).
 - Wanneer de leerling doorheeft dat er cijfers worden omgewisseld, kan je de volgende tip geven:
Het is belangrijk om te weten dat Lies ieder cijfer telkens met hetzelfde cijfer omwisselt.
 - Lukt het nog steeds niet? Verklap dan dat Lies de “een” altijd omwisselt met de “acht” en omgekeerd. Laat het hun opzoeken in de tekst en vraag hun na te gaan welke cijfers Lies nog allemaal met elkaar omwisselt.
 - Nog een tip (ivm de drie en de zes): het gaat hier om appelsienecake. Er moet dus een ingrediënt in de cake zitten dat zorgt voor een

- appelsienecake. Wat kan dit zijn? (verklap hun niet onmiddellijk het woord zeste. Laat hun eventueel wat surfen op internet om erachter te komen).
 - o Problemen met het ontcijferen van "negen"? De leerling kan dit stukje enkel ontcijferen indien hij of zij de tekst ook inhoudelijk met aandacht leest. Vraag je leerling daarom om aandachtig na te gaan hoe het zit met de baktijd van de cake.
- Hebben je leerlingen het raadsel opgelost en willen ze weten of hun rekensom klopt? Het antwoord op de rekensom is 56. Laat je leerlingen zoeken totdat ze met het juiste cijfer komen. Je kan eventueel afspreken dat ze slechts om de zoveel tijd met een nieuw antwoord mogen langskomen om te vermijden dat ze beginnen te raden en om de 5 minuten terug bij je staan.

bij de nabespreking van het maken van hun eigen raadsel:

Je kan de onderstaande tips bespreken tijdens het gesprek over hun leerproces achteraf indien ze onderstaande strategieën niet zelf aanhalen. Wanneer een leerling echt compleet vast zit bij het creëren van een eigen raadsel kan je hem of haar eventueel op het juiste spoor zetten met één of meerdere tips.

- Eerst denk je best na over welke woorden je met elkaar wilt verwisselen. Wil je telkens twee woorden met elkaar omwisselen (zoals in het raadsel van Lies: hier worden bijvoorbeeld alle enen verwisseld met achten en omgekeerd)? Of bedenk je nog een ander systeem? Bijvoorbeeld: ieder woord met een cijfer in wordt in volgorde van voorkomen in de tekst verwisseld door één, twee, drie, ... of nog anders door drie, zes, negen, of misschien wel door ... Of bedacht je nog een ander systeem?
- Vervolgens denk je best na over een bepaald verhaal en kan je een aantal woorden opschrijven die in dit verhaal kunnen passen en nadenken met welke woorden je ze dan kan wisselen. Hoe meer ideeën hoe beter. Je kan er dan de beste ideeën uithalen en/of die woorden die het best binnen je verhaallijn passen.
- Het raadsel wordt moeilijker te ontcijferen wanneer niet alle verwisselde woorden onmiddellijk als "fout" opvallen. In het raadsel van Lies vielen ook niet alle woorden onmiddellijk op. Denk bijvoorbeeld aan "negen uur". Hier is op het eerste zicht niets mis mee.

Besprek zeker ook met je leerlingen wat ze geleerd hebben uit deze opdracht en wat ze ook elders kunnen gebruiken bij het maken van andere opdrachten. Dit kan gaan om allerlei vaardigheden zoals doorzetten, nauwkeurig werken, je werk nalezen op fouten, ...